

ת"פ 66331/12/19 - מדינת ישראל נגד מריאנה טוויל, אפריים שלמייב

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 66331-12-19 מדינת ישראל נ' טוויל ואח'
תיק חיצוני: 60594/17

בפני	כבוד השופט דב פולוק
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשמים	1. מריאנה טוויל 2. אפריים שלמייב ה

החלטה

בפניי בקשת הנאשם 2 (להלן: "הנאשם") לביטול כתב האישום שהוגש כנגדו, בשל אי עמידת המאשימה בדרישות חובת היידוע כלפיו.

טענות הנאשם

הנאשם טוען כי לא קיבל את מכתב היידוע שנשלח אליו, לגרסת המאשימה, ביום 10.9.2017. לפי דבריו הכתובת אליה נשלח המכתב אינה כתובתו.

הוא מציין ששמע לראשונה על התיק שמתנהל כנגדו רק כאשר קיבל את כתב האישום לידי.

כמו כן טוען הנאשם שבדיקה באתר דואר ישראל מעלה שהמכתב לא נשלח כלל, כך עולה מצילום דף מעקב המשלוחים מאתר דואר ישראל אותו צרף כנספח לבקשה. לטענתו, העובדה שבאתר דואר ישראל אין כלל דיווח על המשלוח ועל קבלת המכתב תואם את הצהרתו לפיה לא קיבל כל מכתב.

בעניין זה, הנאשם מציין שגם במסמך החקירה מתוך התיק מופיע שהנאשם עזב את כתובתו באשקלון לכל המאוחר בחודש פברואר 2017, וכי כתובתו מאז הינה ירושלים 38 שדרות, אותה כתובת אליה גם נשלח כתב האישום כנגדו.

כמו כן בהנחיית פרקליט המדינה - 14.21 - הליכי יידוע ושימוע בהליכים פליליים (להלן: "הנחייה 14.21") נקבע שעל המאשימה לשלוח מכתב יידוע שני, דבר שלא נעשה במקרה דנן.

לאור האמור סובר הנאשם כי המאשימה לא קיימה את חובת הידועה הקבועה בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשנ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ") ובהנחייה 14.21.

עוד מוסיף הנאשם כי מהרישום המשטרתי מיום 4/5/2017, עוד קודם שהתיק הגיע לפרקליטות, עולה שכתובתו הרשומה היא בעיר שדרות.

כן, לעניין בקשתה של המאשימה לנהל כעת, לאחר שהוגש כתב האישום, שימוע לנאשם, מציין הנאשם שהפסיקה קובעת כי שימוע אמור להתקיים לפני הגשת כתב אישום ולא אחריו.

לאור האמור מבקש הנאשם מבית המשפט להורות על ביטול כתב האישום ולאחר ביטולו תוכל המאשימה לקיים שימוע לנאשם בלב פתוח ובנפש חפצה.

טענות המאשימה בתגובתה:

לטענת המאשימה מכתבי היידוע נשלחו לכתובתו של הנאשם כפי שהיא מופיעה במרשם האוכלוסין של משרד הפנים בהתאם לנדרש על פי החוק והפסיקה. לטענתה, כתובת זו גם הופיעה בחקירותיו של הנאשם מחודש יולי 2017 עליהן חתם.

מפלט פרטי המתלונן שצורף לבקשה עולה שתאריך רישום הכתובת האחרון במשרד הפנים הוא זכריה 6 שדרות, והוא נרשם בחודש אוקטובר 2013. חרף זאת, ניתן לראות מפלט זה שבחודש פברואר 2017 נרשמה כתובתו של הנאשם בשלוש כתובות שונות, לפי מקורות שונים שאינם משרד הפנים.

היא מוסיפה שהנאשם מציין שהכתובת בה נמסר לידו כתב האישום היא ירושלים 38 שדרות, כתובת שנרשמה בפברואר 2017 אך אינה רשומה במשרד הפנים. מתברר כי שם התגורר הנאשם ושם קיבל לידו את כתב האישום.

לדידה, העובדה שלנאשם כתובות נוספות אינה משנה שכן על פי הוראות הדין המאשימה עמדה בחובתה ליידע את הנאשם על הכוונה להעמידו לדין באמצעות משלוח מכתב לכתובתו הרשומה במשרד הפנים.

בעניין זה היא מציינת שהכתובת אליה נשלחו מכתבי היידוע הם הכתובת בה הסבירות הגבוהה ביותר בה התגורר הנאשם.

כמו כן, המאשימה מוסיפה שלא ברור על בסיס מה טוען הנאשם כי היא מודה שלא שלחה מכתב ידוע שני לנאשם.

כן מציינת המאשימה כי מבחינה מהותית, במקרה דנן, בחודש יולי 2020 פנה ב"כ הנאשם אל המשיבה והתקיימה שיחה במהלכה שטח ב"כ הנאשם את טענותיו חלקן מצויות בבקשות בהן עסקין. המאשימה שקלה את הטענות ודחתה אותן. בכך ניתן לומר שניתנה לנאשם הזדמנות מהותית להביע את טענותיו כלפי המאשימה, טענות שנשקלו בכובד ראש ונדחו לגופן.

עוד טוענת המאשימה כי אף אם היה נופל פגם בהליך היידוע לאור השלב בו מצוי הליך, הפגם ניתן לריפוי באמצעות שימוע מאוחר ואינו מחייב את מחיקת כתב האישום. על כן מבקשת המאשימה מבית המשפט להותיר את כתב האישום על כנו.

דין והכרעה:

סעיף 60 א לחסד"פ קובע כי:

(א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, כי קיימת מניעה לכך.

(ב) בהודעה תצוין כתובתה של רשות התביעה שאליה ניתן לפנות בכתב לבירורים ולהצגת טיעונים.

(ג) נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.

...

מן הסעיף עולה שתכליתו של מכתב היידוע היא לעדכן את הנאשם, טרם הגשת כתב האישום בעניינו, בעודו עדיין בגדר חשוד, שחומר החקירה שנאסף בעניינו הועבר מהרשות החוקרת אל רשות התביעה, ועתה נבחנת האפשרות להגיש כנגדו כתב אישום.

באשר למקרה בו לא קיבל הנאשם את מכתב היידוע לידי בטרם הוגש כתב האישום ניתן למצוא בפסיקה הן מקרים לפיהם מדובר בפגם העולה עד כדי ביטול כתב-האישום, והן מקרים העושים שימוש בדוקטרינת הבטלות היחסית, וקובעים שאין מקום להורות על ביטול כתב-האישום, ולכל היותר, יש לאפשר לנאשם זכות שימוע בדיעבד.

נראה אם כן שלא קיימת מדיניות שיפוטית גורפת לכלל המקרים, וכי נוכח זאת, אין בהחלטה כזו או אחרת בכדי לקבוע מסמרות.

לאור האמור על בית המשפט לבחון כל מקרה לגופו בהתאם למידת הפגם שנפל במעשיה של המאשימה, כרשות מנהלית. ככל שמידת רשלנותה גבוהה יותר, כך יטה בית המשפט לקבוע שיש מקום להורות על ביטול כתב האישום. מנגד, ככל שמידת הרשלנות נמוכה יותר, לא יבוטל כתב האישום, אלא ניתן יהיה להורות על ריפוי הפגם בדרך של קיום שימוע בדיעבד.

עם זאת עלינו לציין שקיים הבדל משמעותי בין קיומו של שימוע כאשר כתב אישום תלוי ועומד נגד הנאשם, לבין קיומו של שימוע בטרם הוגש כתב האישום, שכן, אין חולק שהנאשם נמצא בעמדה אחרת לאחר שהוגש כנגדו כתב האישום.

יש הבדל שלא ניתן להתכחש אליו בין אדם הנמצא בעמדה של נחקר וחשוד לעומת אדם הנמצא בעמדה של נאשם. במקרה שהוגש כתב אישום קיים חשש שהמאשימה תתבצר בעמדותיה כפי שהוצגו בכתב האישום ובחינת טענותיו של הנאשם לא תעשה באותה מידה של פתיחות שהייתה נעשית בטרם הוגש כתב אישום וגובשה עמדתה.

כמו כן החלטה על ביטול כתב האישום בכוחה לחזק את מעמדה וחשיבותה של זכות היידוע כזכות יסוד מהותית של נחקר, ובכך לתרום להתמעטות הישנותם של מקרים מעין אלו. זאת, במקום לטעון בדיעבד שלא נגרם עיוות דין לנאשם

בעריכת שימוע לאחר שכבר הוגש כתב אישום. כאשר למעשה זהו היפוך סדרי השמיעה והחלטה שכזו מרוקנת מתוכן, לפחות חלקית, את זכות השימוע, שהיא זכות יסוד.

עם זאת, יש לציין שגם בהתאם לדוקטרינת הבטלות היחסית, פגם בהחלטה מנהלית אינו מחייב את ביטול ההחלטה שניתנה. לבית המשפט יש שיקול דעת רחב בבואו להכריע בשאלת תוצאות הפגם. עליו לבחון את נסיבותיו של המקרה הנדון לגופו, ולעשות זאת באמצעות איזון בין שיקולים שבמסגרתם תיבחן חומרת הפגם, הרלבנטיות שלו ביחס להחלטה, תכלית הוראת החוק שהופרה, הנזק או העוול שהסבה ההפרה ומידת הפגיעה באינטרס הציבורי לו תבוטל ההחלטה שניתנה.

במקרה דנן, אציין כבר עתה, שראוי היה שהמאשימה תנהל מעקב מדוקדק הרבה יותר אחר המצאת מכתבי היידוע ששלחה, לטענתה, אל הנאשם. אופן התנהלותה של הנאשמת בעניין זה היה לכל הפחות רשלני, ולא מילא באופן ממשי, כנדרש, את החובה ליידע את הנאשם בדבר הכוונה להגיש נגדו כתב אישום, עוד בהיותו חשוד, ודבר זכותו לשימוע.

על פי הכתוב על מכתב היידוע שהוצג כנספח לבקשה הוא נשלח ביום 10.9.2017, לכתובת רח' חודשי השנה 3, אשקלון. מספר המעקב של דבר הדואר שקיבל המתכתב הוא RR867366124IL. לטענת המאשימה מכתב היידוע נשלח לכתובת הרשומה במשרד הפנים.

אלא שמרישום מעקב פריט לפי מספר זה באתר רשות הדואר, אותו צרף הנאשם לבקשתו, עולה כי "אין נתונים על דבר דואר רשום שמספרו...", מידע המעורר לכל הפחות ספק באשר לשליחתו ובוודאי להגעתו של מכתב היידוע האמור לתעודתו.

על פניו נראה, אם כן, שהנאשם לא קיבל את מכתב היידוע ולא היה ער לאפשרות הגשת כתב האישום נגדו וליכולתו לשטוח את טענותיו לפני הגשת כתב האישום. לצד זאת עולה כי המאשימה לא עקבה אחר תוצאת משלוח הודעת היידוע וסברה כי יצאה ידי חובה בעצם משלוח ההודעה. על אף שאני סובר שאין בכך די.

לא ניתן לומר שהמאשימה יוצאת ידי חובה בעצם משלוח מכתב היידוע, היה עליה לערוך בדיקה בסיסית סבירה הכוללת למשל מעקב אחר דבר הדואר, על מנת לבדוק מה עלה בגורלו בירור מסוים לפיו תבחן אם מכתב היידוע הגיע לידי הנאשם. דברים מעין אלו הינם בגדר בדיקה פשוטה למדי ואין כלולים בה מאמץ מיוחד או השקעה רבה, מעבר להקשת פרטי דבר הדואר באתר רשות הדואר ולבירור מה עלה בגורלו.

אומנם, קריאה דווקנית בסעיף 60א(ג) לחסד"פ תעלה שאם "נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה".

אולם נראה כי יחד עם האמור בהנחיה 14.21. אין כוונת החוק לחול על סיטואציה לפיה המכתב כלל לא הגיע ליעדו מאחר ולא נשלח כראוי או שלא נשלח לכתובת נכונה. אין דומה מצב בו דבר הדואר לא התקבל על ידי החשוד, העתיד אולי להיות נאשם, מסיבות שאינן תלויות בו, ולא ידע כלל וגם לא יכול היה לדעת שדבר דואר נשלח אליו, למצב שבו

דבר הדואר נשלח כראוי ולכתובת הנכונה אולם החשוד לא טרח כלל לאוספו או סרב לחתום ולאשר קבלתו.

לאור זאת אני סובר שהפגמים שנפלו במקרה זה הם ממשיים. עולה הרושם כי משלוח הודעת היידוע נעשתה כדי לצאת ידי חובה בלבד, מבלי כל מאמץ, ולו המינימאלי ביותר, לברר שהמכתב אכן הגיע לתעודתו.

על כן אני סובר שהתנהלות זו של המאשימה פוגעת בזכות הנאשם לקבל הזדמנות הוגנת לשטוח את טענותיו לפני הגשת כתב האישום ולפני שמעמדו יוסב מחשוד לנאשם, התנהלות שיש בה גם לפגוע באמון הציבור ברשויות המדינה ובמקרה זה ברשות התובעת.

לאור זאת, ובנסיבות המקרה דנן, יש להורות על ביטול כתב האישום לצורך קיום שימוע.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ו' אדר ב' תשפ"ב, 09 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.